

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— „
četrt leta 2:50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Pisarna odseka za reformo ljudske šole.

Prosimo, da dotični tovariši in tovarišice, ki nameravajo še izpolniti vprašalne pole, izpolnijo in jih vpošljejo zadnji čas do 20. t. m., ker dalje nečemo in ne smemo odlašati s splošnim delom. Strojna (Koroško). Banjaloka, Polzela pri Celju, Hrastnik, Lehen pri Ribnici, Metlika, Mozirje, š. v. na Gorici (Mozirje), Zagorje pri Št. Petru — zaželele pole in pojasnila smo poslali. Nekaj dopisov se je s pošto križalo. Če ni v redu, prosimo obvestila! Ne pozabite izpolniti glave pri polah, ker iskanje šole in imen po zapisniku je nepotrebno in ne preveč prijetno delo, ki pomeni izgubo časa.

C. kr. vlada in inkvizicija na Kranjskem.

„V znamenju krščanske pravičnosti: iz službenih ozirov.“
Kri mučnikov, nedolžna kri preganjanih, žrtve šele so dvignile in utrdile idejo krščanstva. Ni bilo sile, ki bi tako močno vplivala na razvoj boja za katerokoli stvar, nego so to bile žrtve, ki so padle za idejo in ki je nanje z občudovanjem zrla množica sobojnikov, da je iz njihove po nedolžnem prelite krvi črpala moč za svoj nadaljni boj . . .

In vsakdo je bil pripravljen žrtvovati se za celoto, in vsi so bili pripravljeni iti v boj za enega! S ponosom zre Francija na žrtve, ki so padle v boju za svobodo; v dobrem spominu so ohranjene žrtve marčeve revolucije, in tudi mi Slovenci imamo žalostne spomenike v zgodovini svojega narodnega boja . . .

In kakor je nekoč dvigala krščansko zavest kri mučeništva, tako, dviga, izpodbuja in krepi sedaj našo zavest sočuvstvo do nedolžno preganjanih tovarišev. Tembolj krepi to našo zavest, ker so tirani, ker so zatiralci, ker so krvniki sedanjih persekucij ravno oni, ki v znamenju Krista oznanjujejo krščansko ljubezen, a na drugi strani v znamenju moči in nasilja izrekajo najkrutejše obsodbe.

O, tudi za vas pride sodni dan, in tedaj dvigne zgodovina slike nedolžnih, ki ste jih nasilno in krivično zatirali, postavi jih za sodnika in molče vas bodo sodili. A sodba bo kruta, ker bo najpravičnejša, zakaj izrekate si jo sami — s svojimi dejanji!

Zaplenjeno!

Če mineva vas usmiljenje, bo minulo nas potrpljenje! Aut-aut! Ni ga pravičnika na svetu, ki bi odobral to vladno-klerikalno gonjo nad učiteljstvom, a najdejo se kreature, ki to odobravajo, ne sicer javno in direktno, ker jih je vendar toliko sram lastnih dejanj, da o njih ne pišejo in ne črhnejo, a jih molče odobravajo. Niti zagovarjati se ne upajo, ker se ne morejo. Oni pa, ki z njimi molče, niso naši prijatelji, ker jih s tem indirektno podpirajo!

Našla se bodo sredstva, da učiteljstvo privede našo slavno vladno zopet na pot pravičnosti, ker slabše ne more ničesar vplivati na šolstvo nego sedanje razmere nad učiteljstvom — zato smo lahko popolnoma brezobzirni. Najdejo se pota, najdejo se paragrafi, najdejo se sredstva, s katerimi bo učiteljstvo lahko brez lastne škode oponiralo vladno-šolskim organom, da se vsaj to preganjanje prisluzi! In če bi nas vedli oziroma do sedanjega reševanja našega višješolskega vprašanja, smo pripravljene osvetliti tudi naše klerikalne „poštenjake“ v pravi luči, da se bodo sramovali sebe pred vso trezno mislečo avstrijsko javnostjo. Da, še dalje, tudi izven Avstrije imamo prijateljev, ki so pripravljene nas ščititi pred nasiljem in voljni osvetliti pravičnost! —

Zadnje premeščenje tov. Grmka — „iz službenih ozirov“ — je nepošteno, je neusmiljeno, je nemoralno, je oderuško, je krivično, je vnebovpijoče! Niste imeli drugega sredstva nego „službene ozire“, nikake opravilne sporne točke in s tem ste si kvalifikovali svoje poštenje, pravičnost in moralni čut. Sami ste premestili, brez soproge! In vi „katoliški“ molčite, postopate tako protikatoliško? Svet vam je sv. zakon, vi hinavci! Ločili ste ga od žene, da mu s tem zvečate moralno gorje, da ga s tem mučite, vi inkvizitorji brez usmiljenja — brez srca! Ločili ste ga od žene, da mu s tem zvišate stroške, tu stroški zanja, tam stroški zanj, brez potrebe podvojeno — vi oderuhi! Le sitite svoje duše z odiranjem in krvjo izstradanosti! Vaša krivičnost je očita, je vnebovpijoča!

In kaj je bil glavni vzrok temu premeščenju? Glavni vzrok je bilo to, da ima tov. Grmek preveč ugleda, vpliva in spoštovanja pri ljudstvu v Komendi, da to ni po volji dr. Janezu Evangelistu Kreku. In on, dr. Krek, je izposloval premeščenje; o čemer bomo še govorili!

Dr. Krek je namreč duhovnik, profesor teologije in — — demokrat!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca junija K 155.703:89.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljate navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Strah barona Schwarza.

Kako je baron Schwarz kapituliral pred dr. Šušteršičem in o protestu občinskega sveta ljubljanskega smo že poročali. Na dotični protest in resolucijo se je pa baron Schwarz prav strahopetno odzval. V seji občinskega sveta ljubljanskega dne 4. tm. smo čuli, da je vlada (t. j. naš baron) zavrnila resolucijo občinskega sveta, ki protestuje proti nepravilnemu postopanju dež. šol. sv. Pravijo, da je resolucija nedopustljiva.

Nedopustljivo je poročati o dejstvih, a dopustljiva so nemoralna dejanja, ki jih pripušča počenjati naša vlada in ki jih direktno podpira — baron Schwarz. Počemu ta strah? Če ima baron Schwarz čisto vest glede svojega postopanja, če ga ni sram, da ga je njegov referent osvetlil v pravi luči s tem, da je glasoval drugače nego on, potem naj pripusti nedolžno resolucijo, saj se bo znal braniti in opravičiti svoja dejanja tudi pri centralni vladi. Se mami oglašati baronu Schwarzu vest in se li boji naučnega ministrstva? Da, vse ima lahko še večje posledice!

Zaplenjeno!

Da, še več, črno na belem se hoče potom časopisja po sili nahujskati ljudstvo na dejanski napad na učitelja, kakor to čitamo v „Domoljubu“ (št. 26., str. 414), kjer član-kar končuje svojo hujskarsko notico iz Komende z besedami: „G. Grmek, še kaj poskusite, pa boste še — tepeni.“

Ali je državno pravdnštvo postalo pod vladno barona Schwarza zaščitništvo — pobijal-cev? Baron Schwarz je nezmožen svojega posla, on je zrel za penzijo, pa se mu jo naj izposluje tako ali tako.

Upamo, da bo slavni občinski svet ljubljanski vztrajal trdno na svojem stališču, to tembolj, ker pri tem slučaju ne gre le za kršenje avtonomnih pravic občine,

Zaplenjeno!

Naj le bo gospod deželni predsednik baron Schwarz trdno prepričan: če se on ne zaveda svojih dolžnosti in pravic, se jih tembolj zaveda napredno učiteljstvo in če on noče izpolnjevati svojih dolžnosti napram učiteljstvu, bo napredno slovensko učiteljstvo sedaj storilo to, kar je njega dolžnost. Točno bo izpolnila svojo nalogo „Zaveza avstr. jugosl. uč. društev“ in tudi „Zveza slovanskega učiteljstva v Avstriji“ ne bo držala križem rok. Še se bodo našla mesta, na katerih bo moral dajati baron Schwarz odgovor za pokroviteljstvo, ki ga goji pri nas vlada. In če meni baron Schwarz, da so nam odprti le predali slovenskih naprednih

listov, se temeljito moti in naj bo prepričan, da so nam odprti tudi listi, iz katerih bo baron Schwarz neprostovojno dobro čutil smrad, ki ga tu proizvajajo taka dejanja. Ni še vsa Avstrija tako osmradena kakor Kranjska dežela. In če meni, da nam je državna zbornica odprta samo s slovenske strani, se tudi moti! Še preslabo si nas uklenil in še premalo krvi si nam odvzel, baron, da bi se ne mogli več gibati!

Ljubljanski učiteljski abiturienti.

so priredili ob priliki razstanka sestanek, na katerega so povabili vse profesorje, ljubljanske napredne učitelje in tiste učitelje, ki so udeleženi pri risarskem tečaju na obrtni šoli. V imenu svojih tovarišev, se je oglašil tovariš Vošnjak, ki je v svojem govoru najprej pozdravil vse navzoče, izrekel profesorjem zahvalo za njih vestno skrb in vzgojo, ki so jim jo dali tekom štirih let, se pa nato obrnil do svojih kolegov ter jim začrtal v glavnih potezah prave smeri značajnega življenja: „Da ganebomo med nami, ki bi se čez dve leti, ko se zopet snidemo, ne upal pogledati svojemu kolegu v obraz.“

G. dr. Orel kot razrednik IV. l. se je odzval na besede predgovornika, je pozdravil mlade tovariše in poudarjal posebno to: „Če bomo v šoli izpolnjevali svoje dolžnosti, je ni sile, ki bi nas mogla premagati!“ Tov. Jelenc je pozdravil mlade kolege v imenu „Slov. dež. učiteljskega društva“, jih vzpodbujal za prosvetno delo in delo v učiteljskih društvih in v glavnem poudarjal: „Bodimo sami čisti, in padalo bo blato, s katerim nas obmetujejo naša nasprotniki — nanje nazaj!“ Tov. Črnagoj je pozdravil tovariše v imenu C. M. D., ki je bila oficialno vabljen: „Boj za C. M. D. je boj za narod, zato v boj za njo — za zmago naroda!“ Končno besedo je povzel g. dr. Ilešič, ki se je v svojem govoru spomnil obletnice in slavlja Štanka Vraza, da po njegovem zgledu delajmo: „Ko so vladali po domovini najburnejši časi, ko je bila inteligenca domovine v dana resignaciji pri demonski čaši alkohola, tedaj je bil on junak, ki se je otresel vseh privlačnosti, bil je osamljen in je — delal. Delal pozno v noč, neumorno in neustrašeno delal, ne pričakujoč opore od kjerkoli; delal je sam nase se zanašujoč, ne želeč pohvale ali časti, le znamenje uspeha dela!“

Mi pa kličemo mladim tovarišem: Če korakate po poti svojih vrljih profesorjev — niste izgrešili prave poti!

* * *

Apeliramo pa hkrati na vse naše tovariše, da sprejmejo mlade tovariše, če nastopijo službo v njihovem okraju, prijateljsko, z ljubeznijo in zavestjo tovarištva!

Zaplenjeno!

Jubilej Češke Šolske Matice.

„Nár. Listy“ poročajo: V letu 1910 je slavil češki narod tridesetletnico obrambnega in kulturnega delovanja Češke Šolske Matice, ustanovljene l. 1880. Pred vsem omikanim svetom more češki narod s ponosom pokazati na delo te največje slovenske korporacije, ustanovljene na pomembnem načelu I. A. Komenškega: Češki otrok spada v češko šolo! Zaradi samopomočnega delovanja Češke Šolske Matice je bilo ustanovljenih tekom 30 let nad 100 ljudskih matičnih šol, več nego 80 otroških vrtcev in 10 srednjih šol (te s pomočjo lokalnih šolskih društev vse na Moravskem in v Šleziji) in 1 trgovska akademija iz Neffovih fondov. V narodno ogroženih in mešanih krajih je dala Matica 57 ljudskim šolam podporo. Od 100 ljudskih šol, ki jih je Matica ustanovila, je dobilo pravico javnosti 44, torej niti polovica. Od 80 otroških vrtcev so jih prevzele občine ali društva komaj 10 v oskrbo; 3 šole in 2 vrtca sta prenehala.

V šolskem letu 1909 je bilo na Češkem 50, na Moravskem 11 in v Šleziji 7 matičnih ljudskih šol; primeroma v Šleziji največ. Šolskih vrtcev je vzdrževala Matica na Češkem 36, na Moravi 17, v Šleziji 4. Vsega skupaj je vzdrževala Matica 125 zavodov; srednje šole je večinoma prevzela država ali pa dežele. Tekom 28 let je daroval češki narod Matici 13.513.581 kron, a Šolska Matica je izdala 13.187.656 K. Razen tega je prihranjenega poldrugi milijon kron z različnih daril in fondov. Vsega skupaj je lani službovalo pri Matici 450 oseb, a njene zavode je obiskovalo 13 tisoč otrok.

Tekom 30 letnega svojega delovanja je ohranila Češka Šolska Matica svojemu narodu okrog četrta milijona otrok. Razen svojih lastnih zavodov pa podpira in vzdržuje Osrednja Matica celo vrsto lokalnih šolskih društev, od katerih je najbolj znano šolsko društvo Komenisky na Dunaju.

Dohodki Osrednje Šolske Matice v letu 1909. so dosegli s pomočjo milijonove zbirke 1.402.219 K, a tudi potrebe so jako vzrastle; ako bi mogla matica ustanoviti vse potrebne manjšinske šole, bi rabila okrog 8 milijonov kron. Poslopja, posestva in zagotovila bi pa stalo okrog 20 milijonov kron. Iz tega sledi, da se more le malo število najnujnejših želj in potreb zadovoljiti. Prvi milijon je bil zbran tekom 5 mesecev, do konca februarja 1910, za drugi milijon pa se je dosedaj nabralo komaj 80 tisoč, dočim zbira nemški Schulverein že tretji milijon.

Lastna poslopja in stavbe ima Matica v 45 krajih, najete prostore v 41 krajih. Z osrednjim odborom v Pragi, ki šteje 45 članov, deluje 665 podružnic s krajevnimi zaupniki iz vseh strank in organizacij. Pridne delavce ima Matica med Čehi v tujini, osobito na Ruskem in v Ameriki. Po tridesetih letih obrambnega dela je danes Osrednja Šolska Matica komaj na začetku svojega delovanja. Nad 100 tisoč čeških otrok se ponemčuje leto za leto v nemških šolah. Znamenite so besede, ki jih je govoril načelnik Osrednje Šolske Matice, ravnatelj Kneidl, v zgodovinski dvorani staromestnega rotovža ob 25. glavni skupščini: Rojaki, Čehi, Moravani in Šlezijci, ki bivate doma ali ste raztreseni daleč za mejami svoje domovine, vzdržujte še tudi nadalje trdne naše vrste, krepite jih, pomnožite jih, da se zbere ves narod v silno enoto in nastopi svojo zmagovalno pot. V nas je naša bodočnost, ako le hočemo! Obupuje samo oni, kdor je izgubil zaupanje v samega sebe! Povzdignimo svoja srca: v njih in v delu naših rok je njegov blagoslov in naša rešitev; v tem znamenju se izpolni želja in hrepenenje velikega Amosa: Živi naš narod, Bogu posvečen, in ne umiraj! Naš narod bo živ in ne zamre na veke!

Nemška olika in mi.

Pred tednom smo čitali v „Grazer Tagblattu“ članek, tiče se nastavljanja nadučiteljev na utrakvističnih šolah Spodnje Štajerske. Člankar prav robato ter perfidno govori o slovenskomislečih učiteljih ter jim daje priimke kakor Vollblutslowene, Erzslovene, waschechter Slowene in še več enakih cvetk nemške kulture. Na vse pretege hvali pa dotični člankar utrakvistične šole, koder so nastavljeni nemški nadučitelji, češ, da le take šole morejo z uspehom delati za nemškonarodni (völkisch) blagor, poleg

pa z nekako ostudno škodoželjnostjo omenja opravičene slovenske tožbe zavoljo raznarodovanja in odtujenja naše drage dece. Veseli dotičnega člankarja-učitelja, da se mu je posrečilo „vzgojiti“ že nekaj slovenskih otrok v nemškomisleče renegate! To je lep „vzgojitelj“, prav po modernem nemškem okusu!

Premišljajmo malo o tej za nas tako važni zadevi, kakor je šola in vzgoja! Kaj ima vzgoja zasledovati? Povemo, kar je itak vsakemu učitelju znano: vzgoja ima pospeševati telesne in duševne moči gojenčeve, navajati ga ima pa poleg tega osobito k družabnim krepostim, kakor poštenosti, resnicoljubju, domoljubju, pravičnosti i. dr. Ker ima pa dandanes šola skoraj da glavni del vzgoje izvršiti, izvira iz tega, da morajo biti na šoli tudi taki učitelji nameščeni, ki bodo radi in odkritosrečno zbuvali v svojih učencih navedene kreposti. Vprašajmo sedaj, more li zagrizen nemškonacionalen učitelj vzgajati slovensko dečo v označenem smislu? Nikoli ne!

Zagrizenec ne bo pravil otrokom resnice, da živi na svetu veliko raznih narodov in da ima vsak narod naravno pravico do svojega materinega jezika. On ne bo zbuval v otrokih iskrenega rodoljubja, ki so ga kot krasno krepost že od nekdaj opevali izvoljenci Muz — pesniki; glavnih kreposti — resnicoljubja in domoljubja — iz katerih izvirajo potem druge, nemškonacionalen učitelj ne bo cepil slovenski mladini v nedolžna in dovzetna srca. Zaraditega tak učitelj tudi nikdar in nikjer ne sme vplivati na našo slovensko mladež. On jo vzgaja k izdajstvu, on jo odtuja v svojemu narodu, še več, on jo pretvarja v sovražnike lastnega ljudstva, v Efialte, ki so jih in jih vedno bodo povsod in vselej zaničevali in preklinjali. Torej povsod proč z nemškimi učitelji zagrizenci, in sicer zgolj z vzgojnega stališa!

Nismo tako naivni, da bi mislili, da nemškonarodni učitelji ne bi poznali vzgojnih načel ter da bi ne vedeli, kje se neha meja pravičnosti! Nikakor ne! Učitelji-Nemci to vse dobro vedo in vendar ne delajo po tem spoznanju. Zakaj? Iz dveh vzrokov. Prvič se Nemcem cede sline po boljšem kruhu med Slovenci, in drugič se ziblje Nemci v ponosnem prepričanju, da izkažejo slovenski mladini neprecenljivo dobroto, če ji na svoj lastni način vtepejo v glavo nemščino ter nemškega duha! Oh, kakšna blaženost, če znajo slovenskih staršev otroci nemški jezik! Kako se jim bo dobro godilo, ko pojdejo s trebuhom za kruhom po širnem svetu, našo prelepo zemljo pa bodo zasedli strastno prežeči Nemci, ki bodo našli tečen in dober kruh tam, kjer ga Slovenec ne zna poiskati! To je smoter nemške politike v šoli in v javnem življenju, in veliko Slovencev tega ne vidi. Tožna nam majka!

Pred par tedni smo čitali v „U. T.“ dopis, katerega pisatelj je prav trdil in grajal našo navado, da tako po nepotrebnem hrepenimo po znanju nemščine, ko se je vendar drugi narodi ne uče, ampak se rajši uče svojega lastnega ter kvečjemu še francoskega jezika. Zakaj častimo mi tak narod, ki nas obrekuje, zmerja, zaničuje, tepe, tlačí, preganja in uničuje, s tem, da se marljivo učimo njegove govornice? To je zagonetka! Da nemška kultura nadkriljuje našo embrionalno prosveto, o tem ne dvomimo, a zaradi tega vendar ni treba, da zavržemo, kar je našega, ter se damo brez pomisleka raznarodovati. Saj se nahaja na svetu še več narodov, n. pr. Albanci, ki imajo še pičlejšo kulturo kot mi Slovenci, in vendar se dotična ljudstva ne dajo raznaroditi, ampak hočejo energično ustvariti samemu sebi prilagodno kulturo. In zakaj tudi ne? Vsako ljudstvo se naj po svojem izobrazuje, napreduje ter pispeva svoj delež k splošni civilizaciji, ki naj bo vsakemu razumniku, osobito učitelju, zvezda vodnica!

Kdor tako misli, je z nami, on misli pravično, pošteno, človeško, on misli tako, kakor je dandanes dostojno misliti vsakemu razumniku!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Delegate za letošnje glavno skupščino so dalje prijavila sledeča Zavezina društva:

VII Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo: 28. Pavel Fleré, nadučitelj pri Svetem Štefanu;

29. Marija Kregar, učiteljica na Ponikvi;

30. Leon Dobnik, učitelj v Slivnici.

Namesnik:

1. A. Trafenik, učitelj pri Sv. Florijanu pri Rogatcu.

VIII. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj ljubljanske okolice:

31. Marija Antončič, učiteljica v Borovnici;

32. Ivo Trošt, nadučitelj v Tomišlju;

33. Mihajl Kos, učitelj v Pirničah;

34. Ivan Petrič, učitelj v Rudniku;

IX. Ljubljansko učiteljsko društvo:

35. Jakob Furlan, učitelj;

36. Vendelin Sadar, učitelj;

37. Ivan Dimnik, učitelj;

38. Jakob Dimnik, nadučitelj, vsi iz Ljubljane.

X. Pedagoško društvo v Krškem:

39. Ivan Malnarič, nadučitelj pri Svetem Križu;

40. Karel Trost, nadučitelj v Št. Jerneju;

41. Karel Humek, strokovni učitelj v Krškem.

Namesniki:

2. Florijan Rozman, učitelj v Krškem;

3. Pavla Zirer, učiteljica v Krškem;

4. Lja Tavčar, učiteljica v Št. Jerneju.

XI. Sevnjsko-brežiško učit. društvo:

42. Helena Arko, učiteljica v Sevnici;

43. Simon Gajšek, nadučitelj v Dobovi;

44. Melhijor Bismal, učitelj v Rajhenburgu;

45. Vinko Okorn, učitelj na Bizelskem;

46. Fran Vadnal, učitelj v Dobovi.

XII. Savinjsko učiteljsko društvo:

47. Ivan Jakše, učitelj na Vranskem;

48. Bebeca Jakše, učiteljica na Vranskem.

Namesnika:

2. Fran Košir, učitelj v Št. Juriju ob Taboru;

6. Srečko Pečar, učitelj v Št. Pavlu v Savinjski dolini.

XIII. Tolminsko učiteljsko društvo:

49. Ivanka Mozetič, učiteljica v Cerknem;

50. Fran Ločniškar, učitelj-voditelj v Logje-Robidišču;

51. Matko Mikuž, učitelj-voditelj v Grahovem.

XIV. Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani:

52. Janko Likar, učitelj;

53. Marija Mehle, učiteljica;

54. Fran Skulj, učitelj, vsi v Ljubljani.

XV. Kozjansko učiteljsko društvo:

55. Miloš Germovšek, nadučitelj na Pilštajnu;

56. Aleks Nežima, učitelj na Pilštajnu.

Namesnika:

7. Franc Bračič, nadučitelj v Št. Vidu;

8. Ljudevit Ulčar, učitelj v Kozjem.

Prosimo, da nam prijavijo čimprej še druga Zavezina društva izvoljene delegate.

Legitimacijo dobi vsak delegat in delegatinja o pravem času.

Vodstvo Zaveze:

L. Jelenc

predsednik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Kranj je zborovalo dne 2. junija t. l. v šolskem poslopiju v Šmartnem pri Kranju. Zborovanja se je udeležilo 23 članov in članic.

Načelnik društva tov. Fr. Luznar otvoril zborovanje, pozdravi navzoče, omenja društvene dvajsetletnice in se s sočutnimi besedami spominja g. Alfonza Pirea, c. kr. deželnovladnega svetnika in okraj. glavarja v Kranju, ki je umrl lansko leto.

S prelepimi besedami se poslavlja od tov. A. Kmeta, nadučitelja v Cerkalah, ki je deloval uspešno v društveni prosep kot dolgoleten odbornik njegov. Po dolgotrajnem, premarljivem stanovskem in društvenem poslovanju stopa tov. Kmet v zaslužni pokoj, ki ga naj uživa čil in krepak do skrajne meje življenja. Tov. V. Rus predlaga, naj društvo imenuje tov. A. Kmeta v priznanje zasluga za častnega člana. Soglasno sprejeto.

Tov. R. Zoré kot tajnik natančno in podrobno poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo šteja 46 rednih članov in članic. Tov. Janja Miklavčičeva kot blagajničarka poroča, da je imelo društvo 835,35 K dohodkov in 811,60 K stroškov, tako da ostane v blagajnici 23,75 K preostanka. Za pregledovalce računov navzoči tov. A. Petrovičičeva in tov. Fr. Ivanca.

Predsednik naznanja, da je za knjigo „Opis c. kr. okraj. glavarstva Kranj“ zbran skoraj že ves material; koncem letošnjega leta pojde knjiga v tisk. C. kr. okrajni šolski svet v Kranju je izplačal prvi obrok svojega prispevka za imenovano knjigo v znesku 500 K. Knjigo bo krasilo nad 70 slik; pridejan ji bo tudi zemljevid c. kr. okrajnega glavarstva Kranj.

Za delegate k skupščini Zaveze avstr. jugoslovanskih učit. društev, ki se vrši dne 6. in 7. avgusta t. l., se izvolita tov. Angela Miklavčičeva, in Ana Petrovičičeva ter tov. Josip Lapajne, Anton Mahkota in Franc Rojina. Nato se voli novi odbor, ki se tako-le sestavi: Franc Luznar, nadučitelj na Primskovem, načelnik; Janja Miklavčičeva, učiteljica v Kranju, namestnica načelnika; Vilko Rus, učitelj v Kranju, blagajnik; Ida Mally, učiteljica v Kranju in Josip Lapajne, učitelj v Cerkalah, Anton Mahkota, nadučitelj v Nalklem, odborniki.

Po zborovanju je predaval prof. Makso Pirnat iz Kranja, in sicer: „Ljudska šola in umetnost“. Na podlagi znamenitega izreka velikega angleškega kritika Johna Ruskina: „Mi ne živimo zaradi znanja, ampak da opazujemo, uživamo, delujemo in obožujemo“, je pokazal predavatelj na praktičnih zgledih, kako naj se pri mladini prilično goji in pospešuje naravni, prirojeni čut za lepoto in umetnost, ki se nam razodeva v kiparstvu, slikarstvu, poeziji, petju in telovadbi.

Ker stopi tov. A. Kmet v pokoj, je bil pri društvenem zborovanju tov. Vilko Rus enoglasno postavljen za kandidata kot zastopnik učiteljstva v okraj. šol. svet. Volitev se bo vršila seveda dne 9. julija pri okrajni učiteljski konferenci.

Po predavanju so se udeleženci zbrali na prijaznem vrtu g. T. Benedka v Stražišču k prijateljskemu sestanku.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zbornje v četrtek, 14. julija t. l., ob 10. dopoldne v okoliški šoli.

Vzpored:

1. Zapisnik.

2. Predavanje zdravnika g. dr. Bale Stuhca o tuberkulozi in skrofulozu.

3. Volitev delegatov za Zavezo občini zbor.

4. Služajnosti.

K obilni in točni udeležbi vabi

t. č. predsednik O. Gorelec.

Srednješolski vestnik.

**** Gimnazija v Gorici** je zaključila svoje šolsko leto. Odličnjakov je 68, za vstop v višji razred sposobnih 383; sploh sposobnih za vstop v višji razred 51, k preizkušnji je pripuščenih 16, nesposobnih 93, zaradi bolezni k poizkušnji dopuščenih 12. Skupaj 623! Slovencev je bilo 302, Lahov in Furlanov 263, Nemcev 50.

**** Gimnazijski ravnatelj Fr. Simzig** v Gorici se je poslovil od zavoda, ki ga je vodil par let prav srečno in dobro. — Očla gimnazija: profesorji in dijaki so se zbrali v telovadnici. V svojem govoru je Simzig pripovedoval, kako se je šolal doma in na tujem, omenil vmes tudi, da mu je bil oče Slovenec; mati Furlanka, dostavil, da je on prvi ravnatelj, ki je tudi študiral na tukajšnji gimnaziji. V imenu profesorskega zbora se je poslovil od njega profesor Fran Znideršič, v imenu dijaštva šestosolce Lenard Velikonja. Profesorji so mu dali v spomin srebrno vazo. Začasni vodja zavoda je sedaj prof. Znideršič. — Ravnatelj Simzig se je ginjen zahvalil in poslovil od profesorjev in dijakov, ki jim ostane kot dober in previden ravnatelj v dobrem spominu. Da bi le dobil sebi vrednega naslednika!

**** Povišan** je katehet na celjski višji gimnaziji Josip Kardinar v 8. plač. razred.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ objavlja v 7. letošnji številke vsebino: — 1. Na boj! Jos. V. And. o. t. Pesem. 2. Lažni ogenj. Ivan Stukelj. Povest. 3. Gad in veverica, Ivan Stukelj. Basen s podobo. 4. Škratova nezgod. Jos. V. And. o. t. Pesem. 5. Kratka molitev. Iv. Trošt. Povest s podobo. 6. Daj mi. F. Kolednik. Pesem. 7. Sirota. Fr. Kolednik. Pesem. 8. Kako se je Jurček izpreobrnil. B. G. o. m. i. l. Gorenjko. Povest s podobo. 9. Otrokova nebesa. A. R. a. p. e. Pesem. 10. Fantje od fare. E. G. a. g. l. Črtice s podobo. 11. Pouk in zabava. — Zastavica v podobah. — Rešitev zastavice v podobah v šesti številki. — Uglasbena pesem. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Knapčičevo „Roditeljsko Gismo“, ki smo ga že omenili, toplo priporočamo v najsplošnejše razširjanje med starše. Iz njega se starši pouče o najvažnejših določbah dokončnega šolskega in učnega reda za ljudske šole ter tozadavne izvršilnega predpisa, kar bo tesnejši zvezi med domom in šolo samo v veliko korist. Cena (1 izvod 10 vin., 100 izvodov 8 K) je tako nizka, da si te Knapčičevo izborno delo lahko vsako omisli.

Koledar „Slovenskega Planinskega društva“ za l. 1910. Izdal in uredil Fr. Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu in načelnik Savinjske podružnice S. P. D. I. letnik. — Zaslužni planinec tov. Kocbek je izdal ta praktično sestavljeni koledar, ki ga bodo tovariši gotovo sprejeli z veseljem. Koledarjeva sestava in njegova mnogovrstna vsebina dokazuje, da se je dela lotil in ga strokovnjaško izvršil izkušen turist.

Politiški pregled.

*** Državni zbor — odgoden.** Zaradi posebnih težkoč, ki so se stavile rešitvi predloge o italijanski pravni fakulteti z oviranjem delovanja proračunskega odseka in ker ni sedaj pogojev, da bi se to ovire parlamentarnega delovanja odstranile, je bil s cesarskim odlokom z dne 5. t. m. državni zbor odgoden.

* **Za nezakonske otroke.** Važno razsodbo za oskrbo mladine je izreklo nedavno najvišje sodišče. Priznalo je vodstvom najdeniščnic pravico v imenu svojih varovancev tožiti na priznanje očetovstva in plačevanje alimentacij.

Učiteljstvo — sebi! Učiteljski št. III. letnika v Ljubljani **22-56 K**, g. Jos. Čelofiga, postajenačelnik v Dobrepoljah **5 K**, namesto venca na grob učitelju Mateju Peterlinu, tov. Angela Troštova in tov. Julij Slapšak iz Vodie, **4 K**; tov. dr. Tomo Romih in tov. M. Hočevnar iz Krškega, **4 K**; tov. Bajc, Modic, Mazi, Martinčič in Modic, vsi iz Igvasi pri Ložu, **10 K**; tov. Anton Germek iz Komende, **8 K**; Jakobinec iz Ljubljane, **2 K**; skupaj **55-56 K**; zadnjič izkazanih **683 K**; doslej darovanih **738-56 K**. Bog plati!

Bogate upravne dijete, nadučiteljske službe in druge velike postranske zaslužke očita urednik Terseglav v „Slovencu“ učiteljem, ki vodijo učiteljsko tiskarno. Na te očitke odgovarjamo „Slovenčevemu“ uredniku, da sodelujejo pri vodstvu Učiteljske tiskarne štirje nadučitelji in nihče nima upravnih dijet, ampak vsi štirje delujejo brez plačn o. Neresničen je tudi očitek „o velikih postranskih zaslužkih“, ker imajo vsi štirje nadučitelji s šolo več ko dovelj posla in jim je vsled tega nemogoče pehati se postranskimi zaslužki. Nadučiteljske službe pa tudi pri nas ne neso toliko, da bi bilo vredno omenjati te dohodke. Zapomnite si g. Terseglav to-le: učiteljstvo iz naprednega tabora je toliko stanovsko zavedno, da se ne da podkupiti ali kupiti, kakorto delajo vaši uskok i, ki prodajajo svoje prepričanje in izdajajo svoj stan na rovaš svojih stanovskih tovarišev.

Laž! „Slovenec“ piše: Nova podružnica „Slomškove zveze“. V nedeljo se je v Kamniku osnovala 6. podružnica „Slomškove zveze“. Dasi ni bilo skoraj nobene agitacije, vendar se nas je zbralo nad 30 učiteljic in učiteljev ter nekaj duhovnikov. — V resnici je bilo na shodu: 10 učiteljev, 12 učiteljic (nekaj takih, ki niso iz kamniškega okraja), 7 duhovnikov in 4 neučiteljci. Torej 33 udeležencev! „Slovenec“ piše: nad 30 učiteljstva! Ali lažete na „katoliški“ podlagi? Je li to „za vero!“ kar poučujate? Kje je praktično brezverstvo? To je vedno taktika „katoliških“ mož, da se z lažjo bore za vero in izkušajo z lažjo zmagati! Kako bo neki poročal katehetski list „Slovenski Učitelj“!

Štajerskemu učiteljstvu, ki bi še dovolilo o nepristranosti, verodostojnosti, poštenosti in značajnosti člankarja v „Straži“ pod naslovom vesela znamenaja“, naj bere „Stražo“ št. 72., v kateri ščuvajo klerikalni hujskači ljudstvo zoper izboljšanje gmotnega stanja učiteljstvu. Hinavci! Ali niste priznavali bede in potrebe izboljšanja gmotnega stanja učiteljstvu v onem svetohlinskem članku? Pač lahko ste napisali članek pod naslovom „Prodane duše“, ker najbrže ste si vzeli za tip onega „krščanskega“ učitelja, ki naj bi vam napisal že omenjeni članek!

—r— **Ljudsko šolstvo.** Stalno so nastavljeni; Jerica Žebre v Skaručini, Vera Tancig v Izlahak, Ljudmila Abram v Križu pri Turnu, Leopoldina Kogej na Vojskem, Katarina Kobal, Valentič v Grahovem, Valentin Clemente v Nevljah, Ljudevit Mikulič v Črnomlju, Janko Polak za nadučitelj in Marija Polak za učiteljico v Št. Vidu pri Zatičini, Viljem Tschinkel, Jan. Stalzer in V. Porubsky v Kočevju, Vincenc Brus v Matenji vasi, Jan. Gabrovšek za nadučitelja v Spodnju Idrijo. Učno mesto na Koroški Beli se še enkrat razpiše za moške učne osebe. Upokojena sta nadučitelj Simon Punčuh v Šmarju pri Ljubljani in Florjan Rozman v Krškem. Četrta mestna deška ljudska šola v Ljubljani se ustanovi ob Dunajski cesti, Anton Germek se prestavi iz Komende v Krašnjo. — Denarne nagrade iz imetja bivšega vrtnarskega društva dobe Jož. Perz, Maks Bajc in Jož. Gorišek, iz ustanove Fr. Metelka Andr. Škulj, Jan. Kocjančič, Leopold Punčuh, Jož. Ažman, Mart. Matko in Fr. Štular. — Dalje sta imenovani: Ana Bantan za Belo cerkev, Marija Tome za Ribnico, Jožef Perz za Lienfeld, pl. Foedransperg v Dol. — V Palčah

—r— **In suo nomine.** Kdor ni nalašč zamižal in vtaknil dveh prstov v uhlji, ta je moral večino videti in slišati. G. poročevalc štev. II., domislite se rok in glasov: „Vsi smo za to, vsi smo za to!“ — Le ne zavijati. Sicer Vam pa lahko vrnem milo za drago. Kdo pa je najel Vas, diktirati, kaj se sme in kaj se ne sme? Kaj menite, da sem jaz eden izmed onih, ki se boji nasilja in bom prej ponižno vprašal: „G. poročevalc štev. II., prosim, ali smem reči to in to?“ Ne! Tako daleč pa še nismo in tudi ne bomo nikdar. Svoboda in prostost na vsako stran tudi v dejanju in ne samo v besedah. Če je g. c. kr. okraj. šol. nadzornik Ljudevit Stiasny Vam trn v peti, menite li, da mora biti potem tudi drugim? Ne! Ne bodite smešni in ne učite me premišljenosti. Dobro vem tudi jaz, kdaj mine uradni del okraj. učit. konferenc. Kar pa se govori potem, je že vseedno, ali se govori v sobi, kjer smo zborovali, ali pa ob polni mizi. Prostor v tem oziru je — nič. Domišljate me tudi izreka: „Eden za vse, vsi za enega!“ — Opozorite o priliki na drugi del tega izreka tudi „Okraj. učit. društvo za lit. okraj.“ Morda pa menite, da društvo nima drugih obveznosti, nego pobirati članarino? Vem tudi, kam pes tace moli, ko namigovate tako farizejski: „Ker je mož v resnici vese naš...“ To Vam ni prišlo od sreč! zakaj Vi ste utaknili vezir v nožnico. Kako se je Vam to posrečilo — ne vem. Vem pa, da sem Vam namignil, da bi ga deli doli, oziroma da bi ga dvignili, da Vam vidim v obraz. Tega niste hoteli in zaraditega Vam tudi podrobneje ne odgovarjam. Sicer pa, čemu bi se preklajala? — Vi ne bodete izpreobrnili mene, jaz pa Vas ne; in zaraditega od moje strani enkrat za vselej — basta! V Doléh pri Litiji, 3. dan meseca julija 1910. Janko Polak, nadučitelj. (Upamo, da bo sedaj te pravde konec. Gospod Stiasny ima zaupnico, vse drugo je postranska reč! Na neko namigovanje, da je naš poročevalc (imenovan št. II.) v Litiji ali Smartnem. Naj torej nihče ne išče grešnika tam, kjer ga ni! — Op. uredn.)

—r— **Priznanici mestnemu ljublj.**
učiteljstvu. V svoji zadnji redni seji dne 25.
junija t. l. je c. kr. mestni šolski svet ljubljans-
ki izrekel priznanico mestnemu nadučitelju
Jakobu Dimniku za spretno vodstvo I.
mestne deške ljudske šole in pa s. Kajetan
Grajzarjevi, učiteljici v vnanji dekliški
učruluski šoli za prav dobre učne uspehe v
tekočem šolskem letu.

—r— **Rojstvo pod šolskim katedrom.**

Pretečeni četrtek je bilo v šoli v Banjaloki smeha kakor menda še nikoli: Bila je običajna kanonična vizitacija. Šol. postržnica se je potrudila, da osnaži in očisti vse, vkolikor se da starina odrgniti. Vzlic temu je bilo zjutra opaziti v razredu sledove krvi, kakor bi se bili ponočni prhutarji stegli. V prvem hipu so se ti znaki odstranili, ne vedoč, kaka zagonetka tiči za temi prizori. Med izpraševanjem pa zapazi gospod dekan pod katedrom ne prav simpatične živalce, ležeče na hrbtčkih in gibajoče z nežnimi nožicami kakor bi prosile pomoči v tujem gnezdeu, kamor jih je zanesla nesrečna usoda. Kdo naj spozna te stvarce, to nepričakovano rojstvo? Vse vprek je šel glas po šoli o tem srečnem dogodku, in nehotе smo se izpraševali, odkod ta dar in kdo ga nam je poklonil. Slednjič smo prišli vendar na čisto. Šola je namreč polna prijaznih ponočnih živalc, in nadučitelj je pred nekaj dnevi naprosil ježa, naj prevzame lov na kršitelje nočnega miru. A ta jež ni bil jež, bila je ježevka, ki je v noči od 3. na 4. julija osrečila šolo z novim zarodom šestih ježkov. Ta novica se je raznesla hitro po vasi in provzročila dokaj dvotipov. Gotovo je pa šola lahko ponosna na ta važen napredek, saj se bo s pomnoženim rodом toliko uspešneje borila proti krutemu sovražniku sivodlakega plemena, šolska kronika bo pa vedela s tem dnevom zapisati zopet važen dogodek v zgodovini klasičnih razmer!

—š— **Zahvala.** Podpisano šolsko vodstvo izpolnjuje prijetno dolžnost, da se na tem mestu prav presrečno zahvalja vsem onim p. t. rodoljubom, korporacijam ter društvom, ki so omogočili, da se je Stanko Vrazova šolska slavnost dne 29. junija t. l. v Središču tako sijajno obnesla. — Posebna zahvala gre slavnemu „Zgodovinskemu društvu“ v Mariboru za posojeno St. Vrazovo krasno sliko, šolskim sestram v Mariboru, ki so nam drage volje posodile primerne kostume, g. Val. Cajnku, veroučitelju mestne dekl. šole v Vraždinu, za blagohotno sodelovanje pri sestavljanju gled. igre (pomagal je s hrvaškim besedilom), slavnemu predsedništvu „Slov. Maticе“ v Ljubljani za iskren pozdrav in za objubo, da vpošlje dečkom in deklicam, ki so si pridobili po-

sebnih zaslug za slavnost vsakemu po 1 knjigo. Zahvaljujemo se nadalje prav iskreno slav. županstvu našega trga za blagohotno posojene zastave, slav. ognjegasnemu društvu, ki je blagovoljno prevzelo skrb za varnostno-policijske navedbe, zahvaljuje se gospé Jelisavi Zadravčevi za hrvaški kostum in za ljubeznivost, ki nam je preskrbela hrvaške zastave, zahvaljujemo se nač. kraj. šolsk. sveta, gosp. Kočevanju, za izdatni gmotni prispevek, zahvaljujemo se ključalničarskemu mojstru, g. J. Kreutzu za krasno karbitno razsvetljavo (lastne konstrukcije!), zahvaljujemo se onim staršem, ki so pri živi sliki sodelujočim otrokom sami priskrbeli primerne, lepe kostume, zahvaljujemo se nadalje gg. trgovcema M. Robiču in N. Friedrichu, ki sta za slavnost podarila marsikako stvar, ki bi se sicer morala kupiti, zahvaljujemo se vsem milim gostom iz Ptuja in Sv. Bolfenka, ki so spomin slavnega pesnika St. Vraza počastili s svojo prisotnostjo. Končno se naj zahvaljujemo še tudi tukajšnjemu učitelju g. I. Najzarju, v katerem se je porodila ideja igrokaza, učiteljicama gdč. L. Kocmut in gdč. E. Unger za izdatno pomoč pri oskrbi vencev ter gg. Fr. Lukačiču in L. Muzeku za trud, ki sta ga imela pri blagajnici in s sprejemanjem gostov. — Vsem skupaj in vsakemu posebe prav iskrena zahvala! Kakor je zrl Stanko Vraz, ko je romal iz svojega Cerovea v Krapino in Zagreb, toli in tolikokrat Središče, tako smo gledali sedaj tudi mi, čestilci velikega pesnika, ob čarobni razsvetljavi in ob navdušenem petju St. Vrazu na čast zloženega slavospava sliko njegovo. — Šolsko vodstvo v Središču, dne 5. junija 1910.

—8— **Okrajna učiteljska konferenca za brežiški, kozjanski in sevniški šolski okraj** se je vršila dne 22. junija v Vidmu*) Predsedoval ji je okr. šolski nadzornik in ravnatelj gosp. Gustav Vodušek. Potek konference je bil sledeči. Predsednik opozarja v slovenskem jeziku na 80. cesarjev rotni dan, slavi v lepih besedah vladarjeve zasluge posebno za šolstvo, pozove navzoče k izjavi vdanosti in spoštovanja do cesarja ter provzroči, da se odpošlje ta izjava brzojavnim potem pred Najvišji prestol; predlaga tudi brzojavni pozdrav gospodu c. kr. deželnemu šolskemu nadzorniku Petru Končniku. Na to se spominja umrlih učiteljskih oseb: Andreja Šketa, Pavla Lorberka in Marije Dernačeve. Konstatiranje navzočnosti se je vršilo nemški. To menda je dalo pogum trem učiteljicam in enemu učitelju iz breziškega ter eni učiteljici iz kozjanskega okraja, da so „hieri!“ Če se ne poboljšajo, pridejo prihodnjiké imenoma v poročilo. — Na to je podal gosp. predsednik svoje nadzorniško poročilo (bilo je nemško). Takrat se je oziral večinoma na metodo pri posameznih učnih predmetih. Kdor čita ta poročila v zapisnikih okrajnih učiteljskih konferenc, ta kmalu uvidi, da niso to fraze, ki imajo namen slepiti, ampak da so plod treznega razmišljanja na podlagi najnovejših pridobitev v didaktiki in metodiki. In taka poročila človek z užitekó posluša. — O vprašanju „Kako se doseže in ohrani složno delovanje učiteljstva večrazrednih šol?“ je med splošnim odobranjem poročal tov. S. Gajšek-Dobova. Tov. Blaž Tomine je razlagal vprašanje „Kako se naj obravnava prirodzanstvo, da bo koristilo tukrajnemu kmetiistvu?“ v občo zadovoljstvo

Uokrajnika krajevstva: v obsegu zaupljivost. Glavni poročevalce o izpremembi normalnih učnih načrtov tov. Ivan Knapič nam je prečital iz svoj-ga jako obširnega referata učni načrt za šestrazrednico. Njegovo trudapolno delo so narvoči istotako pohvalili. Tuintam šaljivo ter osoljeno je bilo tov. Ivana Krajnika poročilo k podrobnim učnim načrtom iz ustavoznanstva v ljudski šoli; tudi njegovo delo je našlo priznanje. — Po poročilih knjižničarjev in po volitvah stalnih odborov so se obravnavali samostalni predlogi. Važen je bil oni, ki ga je zastavil in utemeljeval tov. Josip Mešiček, namreč da bodi poslovni jezik uradnih učiteljskih konferenc slovenski in da se slovenski pišejo tudi tozadevni zapisniki. Ta predlog je bil sprejet z velikim navdušenjem; proti je glasovala le Pavla Schitnikova iz Brežic. Naj bi šolske oblasti poskrbele, da bi se ji ne bilo treba več jeziti med Slovenci. Končno zahvaljuje gospod predsednik vse, ki so sodelovali pri konferenci, in predsednik namestnik tov. Mešiček pa zahvali gosp. predsedniku za njegovo spretnost in prijaznost. — Kaksen pa je bil celoten vtisk tega zborovanja? Reči se mora, da jako ugoden. Le dve točki je obravnaval gospod predsednik nemški, drugo vse je bilo slovensko. In to je ravno, kar je zbudilo našo zaupljivost, kar je vz-zalo naša srca z osebo nadzornikovo še tesneje, kakor je bilo to dosedaj. Zakaj se nekateri tega takó boje? Saj je vendar znano, da se le s prijaznostjo in odkritosrčnim približevanjem pridobi zvestoba in zaupanje, ki utrjuje in navdušuje ne le posameznika, ampak stori trdne cele sloje, je podpora vsi človeški organizaciji. Torej naprej po tej poti!

—š— Iz Gotovelj poročajo: Tukaj je utonil učenec prvega razreda Karel Jordan. Zvečer je nesel koso koscem na travnik. Na brvi pri tvornici se mu je najbrž kosa zapletla v drevesne veje ter ga je potegnila vznak v vodo. Škoda dečka, bil je priden otrok in dober učenec.

*) Zadnjič smo priobčili kratko, danes objavljamo daljše poročilo.

U r e d n.

—š— Šolski obisk na Sp. Štajerskem. Po letnem glavnem poročilu o stanju šolstva na Štajerskem ni obiskovalo 1908. l. 3055 šoloobveznih in za pouk sposobnih otrok nobene šole in so bili brez vsakega pouka. Najvišji odstotek takih otrok je bil baš v slovenskih okrajih, in sicer izkazuje Sevnica 20·6 %, Gornji grad 14 %, Konjice 7·3 %, Kozje 7 %, Brežice 7·4 %, Slovenjgradec 6·3 %, Laško 5·1 %, Maribor 4·3 %, Celje 3 %. Šolske oblasti so sedaj uvedle obširno preiskavo po vzrokih. Ti so pač največkrat v zaslepljenosti ljudstva in sovraštvu do šole in učiteljstva, ki ga goji duhovščina na vse kriplje.

—š— Iz Zidanega mosta. Dne 15. pret. m. se je vršila na Zidanem mostu uradna okrajna učiteljska konferenca. V začetku konference je nazdravil g. c. kr. šol. nadzornik in ravnatelj G. Vodusek presvetlemu cesarju ob njegovi 80-letnici v slovenskem jeziku. Uradni značaj konference je bil vobče š precej nemški, vendar je kazalo vse, da plavemo v novi struji — novim smotrom nasproti! Tovariši referentje Gnus — o pazljivosti in duševni utrjenosti — Adolf Pacher — o potrebi učenja na pamet — in seveda naš priznani humorist Blaž Jurko o obiteljskih večerih, so v duhovitih besedah ob polnem priznanju navzočih rešili svoje naloge. V čast slovenskemu učiteljstvu se mora priznati, da so bili vsi referati sestavljeni v materinščini — v slovenščini. In ko je popoldan stavil tov. Gnus predlog, da bo di odslej uradni jezik uradnih konferenc, domačih in nadzorstvenih, slovenski, je nastal plosk in krik, ki je živo pričal o narodni zavednosti učiteljstva. Gospod nadzornik nam je vzradošen objubil te naše narodne in seveda po sedanjih razmerah tudi opravičene želje pri c. kr. deželnem šolskem svetu priporočati! Toletna uradna konferenca je gotovo bila sigurno zadoščenje vsemu laškemu učiteljstvu, da se bodo tudi njemu vremena zjasnila! Da se s stavljenim predlogom niso ujemale 4 učiteljice, ki so prišle iz znanih nemških ljubljanskih klosterskih zavodov, se pač ni čuditi! Kaj bi se tudi več nadejali! — Pri obedu nas je združila znana narodna Juvančičeva gostilna skoro polnoštevilno, za kar ji gotovo gre tudi prislužno priznanje. Bili smo ene misli, enih idej, vsi vneti za resnični napredek našega naroda. Vsi gojimo najlepše upe, da bodo v prihodnjič naše konference že popolnoma slovenske. Živeli!

—š— Slovesnost Vrazove stoletnice se bo obhajala — kakor je zdaj sklenjeno — nepreklicno dne 21. avgusta t. l. v Cerovcu.

—š— **Iz deželnega šolskega sveta.**
Imenovana sta za nadučitelja pri Sv. Lenartu nad Laškim trgom nadučitelj pri Sv. Duhu v Halozah Fran Segula in v Šmartnem na Poh. def. učitelj v Rajhenburgu Peter Jankovič; definitivno sta nameščena v Sp. Poljskavi učiteljica v Prihoivi Marija Goričan in škalah suplent istotam Ferd. Pokeržnik. Za okr. možnega učitelja v Gröbmingu je imenovan šolski vođa v Razboru Avgust Cajnko. Za učiteljico ročnih del v Slov. Bistrici (mesto) je imenovana šolska vrtnarica Marija Straub.

—š— **Odlikovanje.** Upokojeni ljudsko-
šolski ravnatelj I. Ferš v Mariboru je bil odli-
kovan z zlatim križcem za zasuge, ki si jih
je pridobil kot učitelj.

—t— Kolegi in koleginja. Prejeli smo: Misliła sem, da nikdar več ne primem za pisateljsko pero, saj sem bila tudi jaz med onimi nesrečnicami, ki se jim od daleč pozna, da ga niso vajene sukati. No, človek obrača, Bog pa obrne. Ker se ni nobena oglasila, moram jaz seči po peresu, da branim svoje kolege. Moram izjaviti v svojem in v imenu svojih tovarišev, da nihče ne govori v našem imenu, kdor očita našim kolegom nekakšno nekollegialnost. Kdor tako govori, govori samo v svojem lastnem imenu. Res je tudi, da prošnja za zenačenje plač, kvinkvenij itd. leži že drugo leto na magistratu in čaka rešitve, oziroma odgovora. Sliši se tudi, da odgovor dobimo morda v kratkem. Naši kolegi na Tržaškem so bili vsekdar na naši strani in nam v pomoč, ako smo kaj zahtevale. Sedaj pa par besed na adresu onih tovarišev, ki so poslali dopis o tej stvari v predzadnji in zadnji list „Tovariša“. Kako naj si tolmačimo oni stavek v predzadnjem „Tovarišu“, da „učitelj poučuje morda krajši čas, a nikakor ne — manj“? Glede onih „treh ur več“, od katerih je ostala po računu naših kolegov le ena, dostavljam, da je to sedaj res tako, dokler bo namreč plača učiteljice nižja kot učiteljev, in sicer zaraditega, ker v nižje deske razrede nastavljaljo iz ekonomskih ozirov raje učiteljice, in naši kolegi so računali povprečno. Kakor hitro se pa nam izenačijo plače, nastavi jo v deske razrede učitelje in dokler se ne uvedejo posebne učiteljice ročnih del, bo pa le res, da učiteljica v II. deklškem razredu ima eno uro več pouka, nego učitelj v II. deškem razredu, v III. razredu tri ure več, v IV. razredu dve uri več in v V. razredu eno uro več, kakor je tudi sedaj, ako v zamemo za merilo edino le učitelja in učiteljico, ki poučujeta v istem razredu, na isti stopnji in po enako razrednih šolah. I. S.

Goriške vesti.

—g— **Iz Kazelj poročajo:** — Pevski zbor društva „Daeva žar“ izreka najsrčnejšo zahvalo g. A. Baši, učitelju in pevovodji, za njegovo požrtvovalno in neumorno delo v prid društva in za neprecenljiv dar pev. zboru. G. učitelj je tako dober, da podučuje brezplačno učenje petja. Odkar je g. učitelj pri nas, že skoraj štiri leta ni pri našem društvu nikakega razpora, ampak lepo složno deluje. Društvo je tudi pod vodstvom njega napravilo par veselje, ki so se prav z lepim uspehom izkazale. Društvo je tudi napravilo letos lep izlet v Postojnsko jamo na binkoštni ponedeljek, pri katerem ni manjkalo lepe zabave z ubranim pejem. Toraj kličemo: le tako naprej društvu v napredek! G. Baši želimo, da bi bil še dolgo časa pri nas. (Ta zahvala nam kaže, kako ceni naše ljudstvo delo učitelja, ako ni nahujskano od sovražnikov šole. — Op. uredn.)

—g— **Laški otroški vrtec** otvorijo s prihodnjim šolskim letom v Strcihah, kamor bodo lovili slovensko deco tvorniških delavcev. OM podružnica naj ukrene, če možno, kar treba, da se v tem ogroženem kraju paralizira delovanje laške potujočevalnice.

—g— **Iz Komna** nam pišejo: Pri nas v sežanskem političnem in šolskem okraju smo 28. junija t. l. zaključili šolsko leto 1909/10. — Po sv. maši zahvalnici, pri kateri je šolska mladina pela nabožne pesmi, končno pa cesarsko pesem. Nato je učiteljstvo razdelilo po razredih šolska naznanila in šolski voditelji so s primernim govorom oddali odpustnice in odhodnice. — Prihodnje šolsko leto 1910/11 se prične 1. septembra. Ker je pa 1. septembra četrtek in ima mladina in učiteljstvo pravico do prostega četrta, se baje prične šolsko leto v petek, 2. septembra, ako ne bo temu nasprotoval c. kr. okrajni šolski svet. — Tudi c. kr. gimnazija v Gorici je zaključila 28. junija svoje šolsko leto. Ta zavod je obiskovalo skupaj 623 dijakov, in sicer 302 Slovencev, 263 Italijanov in 50 Nemcev. Odličnih je 68, za vstop v višji razred je sposobnih 383, sploh sposobnih za vstop v višji razred 51, k preizkušnji je pripuščenih 16, nesposobnih 93, zaradi bolezni k preizkušnji dopuščenih 12. — Iz našega okraja pohajajo dijaki v gimnaziji v Gorici in v Trstu. Med zgoraj omenjenimi odličnjaki jih je iz komenskega sodnega okraja štiri. Ti so: Rudolf Adamič iz Nabrežine, Ivan Okretič iz Kostanjevice, Alojzij Turk iz Komna in Mihael Zavavlav iz Velikega dola. Poročila o gimnaziji v Trstu še nimamo. Letos se bo glasom odloka z dne 14. aprila 1910, št. 15.946, ministrstva za bogočastje in pouk vršil kurz za kmetijski nadaljevalni tečaj za učitelje ljudskih šol na slovenski kmetijski šoli v Gorici. Ta tečaj bo trajal od 25. julija do vključno 28. avgusta t. l. v svrhu, da učitelji pridobijo tem potom sposobnost, učiti in voditi kmetijske nadaljevalne tečaje v zvezi z ljudskimi šolami, ki se nameravajo osnovati po raznih okrajih. — V slovenski tečaj se sprejme 17 učiteljev iz Goriške in 3 iz Istre. Oziralo se bo na mlajše, marljivejše in vnete učitelje, ki imajo veselje do kmetijstva in od katerih je pričakovati, da bodo vršili svojo dolžnost na vzhodu osnovanem kmetijskem tečaju dotične šole. Ministrstvo zagotavlja učiteljem, ki se udeležijo tega tečaja, primerno potnino (voznino po železnici) od službenega kraja v Gorico in nazaj, dalje brezplačno stanovanje v internatu kmetijske šole, popolno prehranitev in postrežbo, kakor tudi stipendij od 50 kron. — To je tedaj kaj lepo in šarmantno. — Pozvani učitelji v ta tečaj se bodo morali zavezati, da ga bodo redno obiskovali, odnosno da povrnejo njim naklonjeno podporo v primeru, da ne bi dovršili tečaja iz kakršnegasibodi razloga. Dotični reverzi se bodo hranili na uradu c. kr. namestništva. Iz našega sežanskega okraja se odpošlje štiri učitelje v omenjeni tečaj. Šolska vodstva so vabljeni, da javijo c. kr. okrajnemu šolskemu svetu one učitelje, ki se oglašajo za udeležitev omenjenega tečaja in okrajni šolski svet bo v bodoči seji sklepal o tem. — Imena dotičnih učiteljev poročam prilično. — Prav umestno je, da vlada namerava ustanoviti v nas take kmetijske nadaljevalne tečaje, zakaj večkrat se dogaja, da se 14 letni dečki po zaključnem izšolanju ne posvetijo rokodelstvu, ampak ostanejo doma kot kmetje, poljedelci, bodiči posestniki. Tako dospajo v svoji starosti do vojaške dobe. Ako se za vojaka usposobijo, ostanejo tam 3 leta. Vrnivši se domov, se oddaljujejo svojemu kmetijskemu poklicu. Ako niso v vojaške potrjeni, pa ostanejo čedalje kmetovalci, dinarji ali pa pomagajo doma. Dečki te dobe od 14. do 20. ali 21. leta navadno malo ali celo nič ne čitajo, ako ni v dotični vasi primerne knjižnice, iz katere zajema mladina nadaljno naobraževanje. Tuintam čitajo kakšne malovredne časopise in malo jih je, ki čitajo dobrih knjig. Taka mladina živi tjavendan in sčasoma pozablja, kar se je v šoli učila. — Umestno je tedaj, da se ustanovijo za tako mladino kmetijski nadaljevalni tečaji. Seveda se ne morejo take šole ustanoviti v vsaki vasi ali občini. Ustanovijo se naj pa tam, kjer so razmere ugodne za tako šolo. Za ustanovitev kmetijskega nadaljevalnega tečaja mora biti občina v neta, zakaj šole potem je vredna, da jo šolske oblastniji glede tega podpirajo. Z ozirom na to je potrebno, da imamo za ta tečaj

sposobne učitelje. Takih imamo že več v nas, a skrbeti moramo za naraščaj in zbog tega so nameravani tečaji za učitelje na kmetijski šoli v Gorici vevaležnosti. — Ako se taki tečaji uveljavijo in uvedejo, se mora skrbeti, da postanejo obligatorični in krajevnim razmeram primerni. Ako nima ta šola take podlage, je mrtvo rojeno dete. — Proti zamudnikom te šole se bo moralo baš tako strogo postopati kakor se vsak dan — do 14. leta — s šolo obiskujočo mladino. Glede tega je Koroška že izdelala temu pouku primeren zakon, in kmetijska društva in deželni kulturni sveti so se s tem že bavili. Baš tako kakor se vlada sedaj pobriga za snovanje kmetijskih nadaljevalnih tečajev, baš tako dela na to, da se snujejo obrtno-nadaljevalni tečaji ali obrtne šole. — Da se pridobi sposobnih učiteljev v ta namen, se vrši letos v Ljubljani strokovni tečaj za izobrazbo takih učiteljev. Tečaj se je pričel na c. kr. umetno-obrtni šoli v Ljubljani 15. aprila in bo trajal do 15. avgusta t. l. Iz našega okraja so v tem tečaju Rustja, učitelj v Komun; Macarol, učitelj v Nabrežini; Pahor, učitelj v Sežani in Medič, nadučitelj v Gabrovici. Ta tečaj za izobrazbo učiteljev v risanju na omenjeni obrtni šoli se vrši po nalogu c. kr. ministrstva za javna dela. Učitelji, ki so se posvetili pouku na tej šoli, so dobili trimesečni dopust ter dobivajo poleg svoje plače 60 K mesečne podpore. Obrtno-nadaljevalne šole dajejo nadaljno naobrazbo že izšolanim dečkom, ki so se posvetili rokodelstvu. Take šole so že ustanovljene v vseh naprednih državah, n. pr. v Nemčiji, na Badenskem, Saksenskem, Pruskem itd. Tudi v Avstriji je že nebroj takih šol. Glede tega omenja že šolski zakon z dne 14. maja 1869 v § 10. sledeče: „Mit besonderer Rücksicht auf die Bedürfnisse des Ortes können mit einzelnen Schulen Fachkurse, welche spezielle landwirtschaftliche oder gewerbliche Ausbildung gewähren, verbunden werden.“ — Umestno je tedaj, da se kmetijske in obrtnonadaljevalne šole kolikormožno v Sloveniji ustanavljajo in širijo, ker te šole polagajo obirno izobrazbo narodu. Pedagog doktor A. G. Lindner piše: „Es sei zu wünschen, daß möglichst viele Fachschulen entstehen und daß die Lehrerschaft sich an solchen Bestrebungen kräftig beteilige.“ V to kličem z Gregorčičem: „Bog daj! Bog daj!“

—g— **Zrelostni izpiti** na c. kr. ženski učiteljski v Gorici so končali v soboto, dne 2. t. m., s sledečim uspehom: z odliko so napravile: Ambrožič, Dugar, Krebelj, Lutman, Marušič, Mlekuž (s slovenskim in nemškim učnim jezikom). Dalje Požar, Soban, Stegu, Škarpa (s slovenskim, hrvaškim in nemškim učnim jezikom), Strauss, Trdan, Večaj, vse tri s slovenskim in nemškim učnim jezikom). — Z dobrim uspehom so napravile: Birsca, Cej, Cigoj, Delkot, Hrast, Ivančič, Jerman, Kaucler, Kratki, Lah, Lavrenčič, Lenarčič, Malič, Miseric, Molar, Pagou (s slovenskim in nemškim učnim jezikom), Pahor, Pečar, Petrič, Rukli, Štih, Turko.

—g— **Poročil se je** dne 4. julija t. l. v Avčah tov. Rihard Gorjup, učitelj-voditelj, z gospico Gabrijelo Gabrijelčičevo od tam. Novoporočencema vse najboljši!

—g— **Zlobna sirovost.** Kolega iz ajdovskega sodnega okraja na Goriškem je oštel 17. junija t. l. sedemnajstletnega mladeniča iz društva Orlov, ker je šel demonstrativno mimo njega, ne da bi ga bil pozdravil ter se mu je vrhu vsega še celo nesramno rogol. — O tem dogodku je nato kolega v prijateljskem pogovoru pripovedoval domačemu župniku in katehetu na šolskem hodniku v neposredni bližini odprte šolske sobe, kjer so se zabavali učenci, ki jim je bil dovoljen navaden kratek odmor. — V dotičnem kraju je šola v privatni hiši, kjer se nahajata tudi gostilnica in mizarska delavnica; istotam stanujejo tudi druge stranke. — Šolski hodnik je odprt ter stoji uprav nad javno cesto. — Slabo jo je izkupil ubogi kolega za svojo povest, zakaj prečastni se je krepko in jako značilno za krščanskega duhovnika potegnil za nadebudnega Orla, ljubljana njegovega. Vpil je v „sveti“ jezi ter ni iz prevelike vnetosti „za dobro“ niti opazil, da se učenci radovedno ozirajo proti hodniku in stikajo glave ter da se je neka ženska, nahajajoča se v bližini, plašno skrila v hišo, ker se je zbala kakega pričevanja: „In na take stvari se ozirate in zaradi tega jezite?! Jaz na to nič ne dam. Kako se vi drznete pritoževati se zaradi takih odnošajev, ki se sami nahajate v družbi onih ljudi, ki hodijo s... pred moj farovž!“ — In vpil je prečastni tako in tako dalje po hodniku, po stopnicah ter odhajaje junaško še celo po cesti; zlasti je kričal o brezverstvu, frama-zonstvu in o liberalnih časopisih, češ, vse to goji in pospešuje kolega pri ljudstvu, ki pa se zaveda slabih učiteljevih namenov ter pozna vse njegove grde lastnosti. Tudi je trdil, da je deželni šolski svet v neki aferi, ki jo je župnik kot katehet zakrivil lansko leto, razsodil njemu v prilog, ne pa kolegu, ki ni storil nič drugega nego svojo dolžnost. — Seveda je bovedal gospod s tem eno izmed debelih, zakaj kolega ima dotično razsodbo deželnega šolskega sveta v rokah. — Nekoč se je ta gospod izrazil proti dvema kmetoma, da je kolega — makako! — Ali res ni oblasti, ki bi energično preprečila take sirovosti pri politikujoči duhovščini?! Zakaj je potemtakem or-

dinarjat tukaj? — Malo pred 17. junijem je kolega zakril neko drugo aferico župnikovo s plaščem kolegialnosti. To ima sedaj za plačilo! — Ako je kdo radoveden na ime dotičnega služabnika cerkve, mu lahko ustrežemo.

—g— **Javna zahvala.** Tolminsko učiteljsko društvo je pretečeno leto naročilo pri g. Bitezniku, kamnoseku — kiparju v Gorici, spominsko ploščo pok. tov. Andreju Volariču. — To delo je g. Biteznik izvršil brezplačno. — Podpisani odbor se mu za ta velikodušni dar najiskrenejše zahvaljuje ter ga obenem vsemu učiteljsvu toplo priporoča. — Svoji k svojim! — Odbor Tolminskega učiteljskega društva.

—g— **Grahovo ob Bači.** K vsoti 200 kron, ki jo je sklenilo plačati „Tolminsko učiteljsko društvo“ družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za obrambni sklad, so poleg že objavljenih prispevali sledeči: Andrej Bensa 2 K, Albert Dominco 5 K, Berta Pagon 2 K, Ferdo Jelinčič 2 K. Imamo torej zbranih 175 K 70 h. Kdor še ni prispeval, naj dopolnje preden mogoče.

Istrske vesti.

—i— **D. C. M. za Istro** je zborovala dne 5. jun. na otoku Cresu. Iz poročila tajnikovega je bilo posneti, da šteje dr. okolo 70 podružnic in vzdržuje 28 šol, ki so po večini enorazrednice, in 51 učnih oseb. Otroci pohajajo povsod te šole z velikim veseljem, ljudstvo se jih oklepa, postaja bolj zavedno in se probuja. Blagajnikovo poročilo izkazuje okolo 130.000 K dohodkov; k tej vsoti so doprinesle užgalice 25.000 kron in 7000 K so poslali hrvaški izseljenci iz Amerike. Stroški so narasli v preteklem letu na 120.000 K. — Družba sv. C. in M. za Istro ima le 3 otročje vrte, zato pa skrbi za šoli odrasle deklice z nadaljevalnimi tečaji, kar je pa sicer še v razvitku. V nadaljnjem se je skupščina izrekla enoglasno proti laški univerzi v Trstu, manifestirala za reciprociteto zagrebške univerze z avstrijskimi in zahtevala ustanovitev slov.-hrv. univerze v Ljubljani, kar je bilo živahno in mogočno odobravano.

—i— **Südmarka v Pulju.** Südmarka deluje tudi v primorskih deželah kar le more pridno. V Pulju obstoji močna podružnica gospa in deklet, ki prireja tudi veselice. V soboto so imeli tako pomladansko veselico, seveda dobro obiskano. — Izkazujejo izdatne prispevke.

Splošni vestnik.

Zavežina skupščina v Rudolfovem. Vse cenjene tovariše in tovarišice, ki se udeležijo Zavezine skupščine dne 6. in 7. avgusta v Gudolfovem in žele pronočiča, naj javijo to do 15. julija tov. Viljem Gebauerju, nadučitelju v Smihelu pri Rudolfovem. Kdor se ne zgasi, se mu bo ustreglo le po možnosti. Tudi za banket naj se zgasi vsakdo pri imenovanem tovarišu ter pošlje 4 K do 1. avgusta t. l. Kdor se zgasi in ne pošlje tudi denarja se ne bo oziralo nanj.

Pripravljalni odbor.

Odlikovanje. Načelnik slovenskih gasilnih društev, Karel V a z a b, nadučitelj v Brnu, je imenovan za cesarskega svetnika. — Odličnemu češkemu tovarišu na tem odlikovanju čestitamo!

Učiteljskemu konviktu je daroval prijatelj učiteljstva, ki neče biti imenovan, 10 K, veseleč se možatosti in odločnosti, ki z njo pobija „Učiteljski Tovariš“ klerikalno-vladna nasilja.

Priznanica. Gremij ljubljanskih trgovcev je na predlog šolskega odbora izrekel vodstvu in učiteljstvu trgovske gremialne nadaljevalne šole za uzorno vodstvo in izvrstne učne uspehe najtoplejšo zahvalo in priznanje. — Na trgovski gremialni šoli poučujejo pod vodstvom nadučitelja Jakoba Dimnika ti-le učitelj: Ivan Dimnik, trgovski zemljepis; Fran Gärtner, drugi deželni jezik; Anton Lenarčič, trgovsko računstvo; Janez Levec, lepopis in drugi deželni jezik; Ivan V o l e, korespondenco in knjigovodstvo; Avgust W a s c h t e, trgovsko računstvo; dr. Gregor Ž e r j a v e, trgovsko in menično znanstvo.

Državna slovenska ljudska šola v Trstu. Iz dobro poučenih krogov poročajo, da misli vlada dva slabo obiskana razreda nemške državne ljudske šole v Trstu opustiti in tako pripraviti prostor za pripravljeno novo državno šolo s slovenskim učnim jezikom.

Oporka na korist nemškemu Schulvereinu. Iz Lundenburga poročajo, da je ondi umrla okrajni sodnik Buchwald zapustil nemškemu Schulvereinu 50.000 K.

Skrb mestne občine ljubljanske za dekliško izobrazbo. Ko se je mestna občina odločila ustanoviti višjo dekliško šolo, t. j. šolski zavod za višjo žensko izobrazbo, je obč. zastop pokazal, kaj razume pod napredkom in kulturo. Zdaj imamo že tudi dekliški licej in društvo „Mladika“, ki skrbi za naraščaj. Ob podaljšani Šubičevi ulici se poslopje liceja s prizidkom razširja, a blizu tega je dospela tudi stavba „Mladike“ že do pritličja. Kak prijeten vtisk napravi to na razumne starše, ki vidijo, da bodo svoja dekleta po ljudski šoli ali pa že

koncem zadnjih let poslali lahko v modernp urejeno višjo šolo! Obe stavbi bosta letos pod streho in bosta obe kmalu prenapolnjeni! Saj pa tudi ni čuda, če je gneča, ko pošiljajo slovenski starši iz štirih kronovin svoja dekleta v ta slovenska zavoda!

Klerikalni obrekovalci. Hrvaško klerikalno društvo „Domogoj“ v Zagrebu je izdalo brošuro „Fiat lux“, v kateri so napredne di-jake proglasili za nemoralne in jim očitali, da so naprednega mišljenja postali zaradi obiskovanja javnih hiš in da v tem duhu vzgojujejo tudi srednješolce, ki jih zato vlačijo v hiše javnega pohujšanja. Z ozirom na te podlosti je pet naprednih dijakov v „Pokretu“ imenovalo vse člane klerikalnega društva „Domogoj“ navadne in nesramne klevetnike. Klerikalci so se čutili žaljene in so vložili proti petorici — Caldareviču, Novaku, Peckoziču, Saračeviću, in Wolfu tožbo zaradi razžaljenja časti. Obravnava na to tožbo je bila preteklo soboto. Klerikalci so nastopili dokaz resnice, ki se jim pa je popolnoma ponesrečil. Sodnija je napredne obtožence oprostila, češ da s tem, ker so imenovali člane „Domogoj“ navadne in nesramne klevetnike, niso zrgrešili prestopka razžaljenja časti. Sodnija je izrekla, da se je klerikalni dokaz resnice, da so naprednjaki nemoralni, ponesrečil, dotim je obtožencem popolnoma uspel protidokaz, da napredno naziranje ni nemoralno. Hrvaški klerikalni dijakom je to res sodnija sama pritisnila na čelo pečat „navadnih in nesramnih klevetnikov“.

Kmetijski pouk pri naših vojaki. C. kr. poljedelsko ministrstvo se je vendar odločilo, v nekaterih štacijah deželnih brambovcev uvesti kmetijski strokovni pouk. Druge vojaške branše zasedaj tega pouka še ne bodo deležne, ne še pa tudi vsi deželni brambovci. Učni načrt je že izdelan. Iz njega posnemamo, da se bo vršil pouk na teden po enkrat do dvakrat, vsekdar najdalje do eno in pol ure, in da se bo poljudno predavalo o kakovosti in o obdelovanju zemlje, o kmetijskem orodju in strojih, o raznih gnojilih in gnojenju, o vrstah, negovanju in spravljaju kulturnih rastlin, o rastlinskih in živalskih škodljivcih in njih zatiranju, o rastlinskih in živalskih boleznih, o živinoreji, o mlekarstvu, o planšarstvu, o kmetijskem knjigovodstvu, o rafajznovkah, o kmetijskem stavstvu itd. Vskemu predavanju ima slediti neprisljen razgovor, ki pa ne sme imati značaja strogega izpraševanja. Modele in slike, ki jih je treba za predavanja, imajo dati bližnje kmetijske šole. Hodilo se bo tudi skupno ogledovati vzorne kmetije in kmetijske naprave. Predavali bodo strokovni učitelji bližnjih kmetijskih šol, potovalni učitelji in dobri kmetijski praktiki. Troške nosi c. kr. poljedelsko ministrstvo. Štacij, kjer se v Cislitvanji s takim poukom začne, je 10, med njimi tudi Maribor, na Štajerskem edina. Pouk za vojake ni obvezen: nobenega se torej ne more siliti, pač pa se bo vsakemu priporočalo, da se ga udeleži. Povod k tej odredbi so dali neprestani opomini naših poslancev in pa uspehi takšnega pouka v Nemčiji, Italiji in Franciji.

Česka in slovanska nevarnost na Dunaju raste. Dunajski „Deutsches Volksblatt“ pravi med drugim, da število čeških delavcev in učencev na Dunaju jako raste. V nekaterih obrtjih se je število čeških in slovanskih učencev zvečalo za 800 odstotkov, kakor n. pr. v pekarski obrti. Prirastek čeških učencev se pojavlja tudi v izkazih nadaljevalnih šol. L. 1883. je bilo v pripravljanih tečajih nadaljevalnih šol 3262 Čehov, l. 1907. jih je bilo 6125, dočim se je število nemških učencev v teh tečajih znižalo od 3770 na 3218. To naraščanje čeških učencev pospešuje narodna organizacija mladine na Dunaju, ki jo vodi primarij dr. Drozda in posredovalnica, ki preskrbi mesečno vsaj 100 mladeničem in mladenkam češkimi službo na Dunaju. Iz tega izvaja „D. Volksblatt“, da se je treba temu češkemu navalu delavcev in obrtnih učencev zoperstaviti s tem, da začneta agilnajše delovati nemško-nacionalna organizacija učencev in posredovalnica. Že iz tega, da že nemški časopisi morajo priznati, da je dunajsko nemštvo v nevarnosti tudi že zaradi navala čeških obrtnih učencev, je razvidno, da Dunaj ni tako nemško mesto, kakor pravijo.

Prvi slovenski zasebni trgovski tečaj. Tovariš Fran Gärtner je lansko leto otvoril v Ljubljani slovenski trgovski tečaj. Tak zavod smo Slovenci že davno pogrešali, ker so morale naše hčre pohajati nemške trgovske tečaje. Izgovarjalo se je s tem, da nimamo takih slovenskih učnih zavodov. Sedaj ta izgovor pač več ne drži in upamo, da bodo starši podpirali domačina, ki je svoj zavod zares docela moderno in z velikimi žrtvami ustanovil. To pa tem lažje store, ker je lastnik tečaja sam strokovno usposobljen in izprašan v vseh trgovskih predmetih ter že 16 let poučuje na trgovskih in obrtnih šolah z odličnim uspehom in je sedaj tudi učitelj na gremialni trgovski šoli v Ljubljani. Da je zavod res na višini, je dokaz, da je njegov lastnik sam zaposlil, naj se nadzoruje po strokovnih komisarijih, ki so določeni za Ljubljano in bo to edini zasebni zavod te vrste, ki bo imelo strokovno nadzorstvo. Priporočamo I. slovenski zasebni trgovski tečaj tov. Fr. Gärtnerja.

Obrtno šolstvo.

Obrtno-nadaljevalna šola v Mirnu. Sklep obrtno-nadaljevalne šole v Mirnu je bil dne 12. t. m. združen z razstavo šolskih izdelkov. Udeležili so se ga gospod c. kr. dvorni svetnik in okr. glavar grof Attems, gospod c. kr. okr. nadzornik Finžgar, mnogi sosedni učitelji, c. kr. strokovni črevljarski učitelj zavoda za pospeševanje male obrti v Gorici Hulka, domači občinski zastop, mnogi črevljarski mojstri, pomočniki in vajenci ter obilo drugega domačega občinstva. Gospod župan je pozdravil vse navzoče, prosil nadaljne podpore, pohvalil učitelstvo in izpodbujal vajence k pridnosti. Šolski voditelj tov. Alojzij Urbančič je podal daljše poročilo. Šola je dvorazredna. Na njej poučujejo: voditelj Alojzij Urbančič: obrtne predpise, poslovne sestavke, knjigovodstvo in obrtno računstvo; učitelj Anton Ferlat iz Rupe: geometrijsko, projekcijsko, prostoročno in strokovno risanje; učitelj Praprotnik Edvard: zdravstvo, zakonodajstvo, projekcijski nauk in nemščino. — Učencev je bilo 53, od teh po veliki večini črevljarji, tako da bi se lahko preuredila ta obrtna šola v strokovno črevljarsko. Solo vzdržujejo s svojimi prispevki država, dežela, c. kr. okrajni šolski svet, kupčijska zbornica in občina. Voditelj je pozivljajl mojstre, da naj skrbje za rednejši obisk, ker bo sicer vodstvo prisiljeno naznaniti zanikrže mojstre c. kr. okr. glavarstvu in jih priporočiti v kaznovanje. Lep korak za povzdigo črevljarske obrti v Mirnu se je napravilo z ustanovitvijo produktivne črevljarske zadruge in s strokovno zadrugo črevljarjev. Od obeh se pričakuje, da bode ta uspevali tudi v povzdigo šolskih uspehov. Gospod dvorni svetnik grof Attems se je laskavo izrazil o lepih izdelkih, pohvalil učitelstvo in vajence ter izrazil nado, da se dvigne mirenška črevljarska obrt do največje popolnosti. — Udeleženci so občudovali lepe praktične risbe, črevljarske vzorce iz lepenke in praktične za našega obrtnika nujno potrebne opravilne sestavke. Vsi izdelki delajo čast učitelstvu in učencem. Razstava je bila jako okusna in kar največ velja, jako praktična. Risalo in pisalo se je strogo samo to, kar bode bodoči mirenški rokodelci v resnici potrebovali in kar je za njih praktičnega pomena. Odlikovanih je bilo 16 najpridnejših učencev. Razstava je za občinstvo odprta vsi teden in vredna, da si jo vsakdo ogleda, ki se zanima za razvoj našega obrtnega šolstva. Učitelstvu in črevljarskim mojstrom v Mirnu pa kličemo: „Le naprej po začrtani poti strokovnega napredka, in črevljarska mirenška obrt se gotovo povzdigne, da bode slovela ne le na našem avstrijskem trgu, temveč tudi ven iz naše države!“

Iz slovanskih pokrajin.

○ **Slovanski Sokoli v Belemgradu.** Dne 7. julija pride v Belgrad okolo 600 slovanskih Sokolov iz Češke, Poljske, Hrvaške, Slovenske, Dalmacije in Bosne, Srbska sokolska zveza Dušan Silni dela že priprave, da slovanske goste čim slovesneje sprejme. Slovanski gostje ostanejo v Belgradu dva dni. Na Ivanovo (po starem štilu) bo velik sokolski sestanek, ki se ga udeležijo vsi slovanski Sokoli. Dne 9. julija pojdejo vsi slovanski Sokoli skupno s člani sokolske zveze Dušan Silni v Sofijo, kje se vrši sokolski zlet.

○ **Koliko vode potroši Zagreb?** Glasom izvestja zagrebskega mestnega vodovoda se je v minolem letu porabilo v Zagrebu vode 6.449.397,4 kubičnih metrov, ali pa 64.493.974 hl. ali 6.449.397,400 litrov. Leta 1908. se je potrosilo 6.268.552,3 kubičnih metrov, torej se je lani porabilo 180.845 kubičnih metrov ali za 1.808.451 hl več nego predlani.

○ **Spomenik skladatelju hrvaške narodne himne.** Odbor za postavljanje spomenika skladatelju „Liepe naše domovine“ Antonu Mihanoviču v Klanjcu je odredil, da se spomenik, ki ga je izdelal umetnik Franješek, slovesno odkrije dne 7. avgusta t. l. Tega dne bo v Klanjcu zastopana vsa Hrvaška, da počasti spomin avtorja veličastne narodne himne.

○ **Belgrad in Zagreb.** Glasom ljudskega štetja iz l. 1900. je imel Zagreb 61.000, Belgrad 69.000 prebivalcev. Od onega časa se je prebivalstvo v obeh mestih pomnožilo, ali v Zagrebu razmeroma bolj nego v Belgradu, tako da imata Zagreb in Belgrad danes vsak okolo 78.000 prebivalcev. Ljudsko štetje, ki se bo vršilo letos, prinese povsem točne podatke.

○ **Poljsko Sokolstvo** ima svoj zlet dne 16. in 17. julija v Krakovu. Poljsko Sokolstvo dela za ta zlet velike priprave. Saj se vrši v spomin 500letnice bitke pri Grunwaldu, v kateri so Nemci doživeli hud poraz in je bila ustavljena nadaljna germanizacija severnih Slovanov.

○ **Prebivalstvo Rusije.** Statistični centralni odbor je izdal letno poročilo, iz katerega je razvidno, da je imela Rusija koncem 1909 l. 106.095.000 prebivalcev. — Od leta 1897 se je prebivalstvo pomnožilo za — 33.190.000 ali za 26,2 odstot. Na kmetiško prebivalstvo odpade 86,5, na mestno pa 13,5 odstotkov.

○ **Spomenik Fr. Palackega,** češkega narodnega buditelja in zgodovinarja, bo do-

gotovljen do jeseni leta 1911, tako da bo odkritje že o sv. Václavu prihodnjega leta.

○ **Vseslovanski sokolski zlet v Zofiji.** Upravni svet bolgarske sokolske zveze „Junak“ je najel velikanski prostor, kjer se ima vršiti sokolski zlet. Okrog prostora za javno telovadbo bodo postavljene ogromne tribune, in sicer amfiteatralčno. Na tribunah bo prostora za 200.000 ljudi.

○ **Svobodomislec na Hrvaškem** bodo z 12. prih. m. začeli izdajati svoje glasilo „Svobodna Misao“.

○ **Izseljevanje na Hrvaškem** name-rava vlada tako urediti, da hrvaške in srbske kmetijske zadruge prevzemo zastopstvo prekomorskih parobrodskih družb. Upati je, da bodo te zadruge v nasprotstvu z agenti gledale pred vsem na dobrobit ljudstva in ne bodo izseljevanja umetno pospeševale zaradi lastnega zasluga. Raznim agentom pa to seveda ne bo všeč.

Razgled po šolskem svetu.

— **Jugoslovanski dijaški shod v Belgradu** bo meseca oktobra tega leta. Trajal bo tri dni. Prvi dan bodo na dnevnem redu srbski, hrvaški, slovenski in bolgarski referati o narodnem, prosvetnem in gospodarskem položaju jugoslovanskih narodov. Tem referatom bo sledila debata o narodni borbi in o germanizaciji. Drugi dan se bo debatiralo o jugoslovanskem programu in se sestavile temeljne točke tega programa. Tretji dan bo posvečen razpravi o narodnem edinstvu Hrvatov in Srbov. H kongresu bodo imeli pristop samo oni akademiki, ki stoje na stališču hrvaško-srbskega narodnega edinstva.

— **Češka Šolska Matice** je leta 1909. vzdrževala 50 ljudskih šol na Češkem, 11 na Moravskem in 7 na Slezkem. Otroških vrteev pa na Češkem 36, Moravskem 17 in na Slezkem 4. — Dohodkov je imelo društvo 1.402.219 kron.

— **Zagrebski dijaki za slovensko vseučilišče.** V Zagrebu so imeli vseučilišniški shod, na katerem je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva za izpite, ki so napravljeni na zagrebski univerzi, priznanje veljavnosti tudi v Avstriji. Sprejeta je bila tudi po Slovincu Mahničju predlagana resolucija, v kateri se zahteva osnutje slovenskega vseučilišča. Sklenilo se je dalje poslancem dr. Šušteršiču, dr. Ploju, dr. Rybaču in dr. Laginji poslati brzojavke, v katerih se omenjene poslance naproša, naj razvijejo živo delovanje v smislu prve resolucije.

— **Novo vseučilišče na Bolgarskem** ustanove v Varni. Ministrstvo za narodno prosveto je že dovolilo v to svrhu 1.500.000 levov. Tako bo mala Bolgarija imela dve veliki šoli.

— **Za rektorja višje tehniške šole** na Dunaju je bil za leto 1910/11. izvoljen profesor baron Hans Jüpter pl. Jonstorff.

— **Za rektorja graškega vseučilišča** v šolskem letu 1910/11. je izvoljen enoglasno dr. Adolf Bauer, profesor zgodovine in predstojnik zgodovinskega seminarja.

— **Profesor Julij Jung umrl.** Umrl je profesor na nemški univerzi v Pragi, Julij Jung. Rojen je bil 1. septembra 1851 v Imstu na Tirolskem. Jung je izdal mnogo zgodovinsko strokovnih spisov.

— **Slovensko vseučiliško vprašanje.** Zagrebskemu „Obzoru“ poroča njegov dunajski dopisnik, da bo vprašanje glede italijanske in slovenske pravne fakultete, oziroma vseučilišča rešeno na ta način, da bodo Jugoslavlani s primernim dogovorom s Poljaki in Rusini zabranili ustanovitev italijanske pravne fakultete za sedaj in tako dosegli, da ostane sicer začasno to vprašanje nerešeno, ali ohranjen bo junktim med italijanskim in slovenskim vseučiliščem. Vsekakor pa prinese ta teden odločitev v tej zadevi.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1301. Kranjsko. 1—1

Na štirirazredni ljudski šoli v Domžalah se razpisuje nanovo sistemizovano učno mesto z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 25. julija 1910.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnopravničkim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 19. junija 1910.

St. 320. Štajersko. 1—1

Na trirazredni, v drugem krajnem razredu stoječi ljudski šoli v Cezanjevih, šolski okraj Ljutomer, se z začetkom šolskega leta 1910/11. t. j. s 1. novembrom 1910, namesti začasno učiteljska služba (mesto učitelja ali učiteljice).

S tem mestom je zvezena tudi prosta soba v šoli v stanovanje.

Obeh deželnih jezikov popolnoma zmožni prosilci, oziroma prosilke za to službo naj vložijo z zrelimi izpričevalom in dokazom avstrijanstva opremljene prošnje predpisanim potom do 10. avgusta 1910 na okrajni šolski svet v Cezanjevih, pošta Ljutomer.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 4. julija 1910.

St. 1096. Goriško. 1—1

Razpisuje se novoustanovljeno mesto veroučitelja na ljudski šoli v Tolminu z dohodki II. čin. razreda za ljudskošolske učitelje na Goriškem. Redno opremljene prošnje se naj dološlje c. kr. okr. šolskemu svetu v Tolminu potom predstojne službene (duhovne) oblasti najdalje do 25. julija 1910.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolminu.

Našim rodbinam

priporočamo 52—8

Kolinsko cikorijo

Varujte se

ponaredb.

ki niso „FLORIAN“ in zdravju ne koristijo!

Kdor vživa,
Zabi težav;
Danes vesel je,
Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Josipina Herrisch

Ljubljana, Židovska ulica 7

priporoča svojo bogato zalogo čevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. 26—7

— Zunanja naročila se točno izvršujejo. —

Slavnim šolskim vodstvom in gg. učiteljem vljudno priporočam svojo

izvrstno urejeno knjigoveznico.

Izvršujem vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela.

Za šolske in druge knjižnice sem upe-ljal posebno trpežno in lično vezavo, namreč v celo močno platno ravno za isto ceno kakor do sedaj pol platno.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

Anton Janežič

knjigovez 12—10

Ljubljana, Florijanske ulice 14.

Marija Tičar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26

priporoča slavnemu učitelstvu in pisarniškemu predstojništvom svojo na novo otvorojeno in bogato opremljeno trgovino s popirjem in vsemi šolskimi potrebščinami. 12—6

Modni salon

Ozmec & Vičič

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 7. Hotel pri Maliču 12—6

priporoča svojo bogato zalogo damskih in otroških klobukov.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Premierl & Jančar

Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Lastni izdelki oljnatih barv, lakov, fir-
::: nežev in steklarskega kleja. :::
Velika zaloga kemičnih in rudniških barv.
Barv za umetnike. Vse potrebščine za sli-
karje in pleskarje. Točna postrežba, cene
nizke. Za obilna naročila se priporoča
::: PREMIERL & JANČAR :::
trgovina oljnatih barv na drobno in debelo.

Ivan Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo šte. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko in bogato zalogo 12—8

klobukov, slamnikov,

čepic, peres itd.

vse po najnižjih cenah.

ANTON BAJEC

umetno in trgovsko vrtnarstvo

v Ljubljani, Pod Trančo

se priporoča slav. občinstvu za obilno naročbo. Vedno sveže cvetje za šopke in vence, raznovrstne zelene cvetice v loncih itd. itd. Jako okusna izvršba.

Naročila se izvršujejo točno in solidno, na deželo z obratno pošto. — Cene nizke. 12—7

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec

v Gorici 26—3

Tržaška ulica šte. 16

v lastni hiši.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odje-malce, da je došla rav-nokar velika množina raznovrstnega blaga naj-različnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tova-ren

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige:

1. Emil Adamič: **Slava cesarju Francu Jožefu I.** Spevoigra za šolsko mladino. Cena 4 K. Pray primerna knjiga za šolarske, lokalne in okrajne učiteljske knjižnice.
2. **Besedilo k E. Adamičevi spevoigri.** Cena 10 v. Priročna knjiga za učence in učenke pri petju.
3. Dr. E. Bretl: **Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe?** Cena 20 v.
4. A. Rapè: **Mladini.** I. zvezek. Cena vezani knjigi 1 K, s pošto 16 v več.
5. J. Slapšak: **Spisi Mišjakovega Julčka.** I. zvezek. Cena vezani knjižici 1 K, s pošto 16 v več.
6. Engelbert Gangl: **Zbrani spisi za mladino.** I. zvezek. Pri-povedni spisi. Cena vezani knjigi 1 K, s pošto 16 v več.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige! Priporočajte jih prijateljem učiteljstva!

4-3

Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev priporoča v mnogobrojno naročanje oz. kupovanje svoje liste in mladinske knjižice, ki jih izdaja, zalaga in ima v svoji zalogi, in sicer:

Učiteljskega Tovariša

šolsko-politiški list.

Vseletna naročnina 10 K, upravništvo na Marije Terezije cesti šte. 8.

Zvonček

mladinski list.

Vseletna naročnina 5 K, upravništvo Rimska cesta šte. 7.

Popotnik

pedagoški list.

Vseletna naročnina 6 K, upravništvo Primskovo pri Kranju.

Jan Legova knjižnica I. zvezek:

Dane.

Povest za mladino s štirimi slikami. Spisal Andrej Rapè. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski.

Naročajte in širite naše liste in knjižice!

Vodstvo Zaveze.

4-3

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam

na Kranjskem s sedežem
:: v Ljubljani ::

plačuje vdovam društvenikov letno po 200 K pokojnine do smrti, oziroma za dobo vdovstva, sirotam po očetu letnih 60 K, sirotam po očetu in materi pa letnih 200 K vzgojnine do izpolnjenega 18. leta.

Udnina znaša na leto za neoženjene po 10 K, za oženjene 12 K, pristopnina pa tolikokrat 2 K, kolikor let je star tisti, ki pristopa. Pristopnina se lahko vplača v 4 polletnih obrokih.

Pravi ud postane šele po preteku dveh let od vplačila prvega roka pristopnine. Kdor umrje v dobi provizorija, se stroški povrnejo.

Prošnji za sprejem je treba pridejati rodovinski izpisek in zdravniško izpričevalo. Sprejet more biti le kranjski učitelj.

4-3

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je zglediti pri načelniku (zdaj nadučitelj Fran Ks. Trošt na Igu pod Ljubljano).

V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pristopnina se ravna po starostnih letih in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K, poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K, ki je znašal konec X. upravne dobe 6179 K 98 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

4-3

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljšę prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52-19

Popolna razprodaja!

Ker je nastal v moji trgovini požar ter je zaraditega blago nekoliko pokvarjeno, prodajam vse v moji trgovini se nahajajoče blago, kakor: klobuke, slamnike, trakove, otroške čepice, damske športne kape, svilo, rokavice, pasove iz elastike, igle in drugo za vsako ceno, dokler je kaj zaloge.

Obilnega obiska prosi

44-18

Minka Horvat

Sv. Jakoba trg.

Bahovčeva hiša.

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-25
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poizkušnje.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Snažno se oblači

vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz
češke tkalnice 52-51

Marije Jirsovę

učiteljeve soproge

v Novém Hrádku n/ Met.

(dobaviteljica deželne osrednje zveze učiteljskih
društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2-8 metrov dolgih odrezkov
cefira, kanafasa, flanele, platna, modrotiska
itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta
40 m za 20 K franko, tudi polovico zavoja
za 9, ozir. 10 K. Blago je stalnobarvno in
močne kakovosti.

Naročite in ostanete stalni odjemalci. Vzorci
blaga zastonj in franko.

Odlikovana

40-13

Prva kranjska tvornica klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 5 blizu Gradišća

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene
pianine, klavirje in harmonije tudi samoigraine
za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in najceneje.

Največja tvornica na jugu Avstrije.

Jamstvo 6 let.

Eksport v vse dežele.

J. Jax

Ljubljana

Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46-21

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem

poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in du-
gemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebšćin, papirja, zvezkov,

šolskih knjig, pisalnega in risalnega

orodja, umetnin, trgovskih knjig, raz-

glednic itd. 26-14

52-23

Angleško
skladišće oblek

O. Bernatović,

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5
prodaja zaradi ogromne izbere konfekcije za dame,
gospode, deklice, dečke in otroke pod vsako ceno brez konkurence.

5-19

Kamnoseški izdelki iz marmorja za
cerkvene in pohištvene oprave spo-
minki iz marmorja, granita ali sije-
nita, apno živo in ugašeno se dobi pri

ALOJZIJU VODNIKU

= Ljubljana =
Kolodvorska

kamenarskem mojstru

= ulica =

Modna in športna trgovina

Modna in športna
trgovina

P. MAGDIĆ, LJUBLJANA

Nasproti glavne
pošte.

Svilnato blago, baržuni, pliši in ten-
čice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate
vezenine, Jabots, fichus, damski ovratniki
in kravate, svilnati in baržunasti trakovi,
pozamentirja, porte, žnore, resice, krepinee,
krep i in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge
in odeje za vozičke, sukanec za šivanje,
pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna
voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi
in znaki i. t. d. 52-24

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in
svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste
damskega perila, moderci, pasovi, rokavice,
domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki,
dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za
šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za
damske klobuke, slamnike, oblike in
vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani,
kitničarija in delavnica za moderniziranje
klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču
i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, pred-
prsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci,
nogavice, rokavice, kravate, naramnice,
podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo,
dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje
za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase
in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike,
dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice,
vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode,
thermos. Potrebščine za sankanje,
tenis in lovce. — Sokolske potrebščine.

Nasproti glavne pošte.

Učiteljska tiskarna priporoča sledeče knjige:

Učne načrte za Kranjsko za eno- in	K
dvorazrednice po	—50
od tri- do osemrazrednice po . . .	—60
Načela za obči načrt ponavljalne šole	—25
Cesarska pesem, čveteroglasna . . .	—14
Brunet, Telovadba, najnovejša izdaja	4—
Adamič, Slava cesarju Francu Jožefu I.	4—
Besedilo k Adamičevi spevoigri . . .	—10
Štupar, O prvinah in spojinah . . .	1-50
Dr. E. Bretl, Kako si ohranimo zdrave	
in trdne zobe	—20
Izvršilni predpis k dok. šol. in uč. redu	1-20
Učit. pokojninski zakon za Kranjsko	—20

Mladinski spisi:

A. Rapč: Mladini I.	1—
J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka I.	1—
E. Gangl: Zbrani spisi za mladino I. .	1—
A. Rapč: Dane	1—

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišće št. 4 Ljubljana Gradišće št. 4

priporoča sl. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge

Ceniki se pošiljajo zastonj in franko. Tudi vse
tiskovine za županstva ima tiskarna v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in lito-
grafsko stroko spadajoča dela ter jih iz-
vrši točno, okusno in po solidnih cenah.

Tiskanje muzikalij in časopisov.

Učiteljska tiskarna priporoča
sl. šol. vodstvom in gg. učiteljem
razun vseh najnovejših tiskovin
za ljudske in meščanske šole
posebno:

Razne napise na lepenki. Vse vrste
poštne tiskovine za šolsko uporabo.
Vse uradne in vse knjigovodstvene tisko-
vine za obrtno-nadaljevalne šole, pri-
rejene po strok. učit. g. H. Podkrajšku.
Vse tiskovine za otroške vrste. Razne
mape za uradne spise, za šol. matico
iz posameznih listov, za zbirko normalij
itd. Spominske liste za dečke in de-
klice, izdane od Slovenske šolske matice.
Podkladke, ovojni papir, pivnik, pi-
semski papir za šolsko uporabo.